

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Brussel, 18.03.1998
COM(1998) 138 def.

98/0091 (CNS)

Voorstel voor een

VERORDENING (EG) VAN DE RAAD

tot oprichting van een Pretoetredingsinstrument voor structuurbeleid

(door de Commissie ingediend)

Toelichting

Inleiding

De versterkte pretoetredingsstrategie

De Commissie heeft in Agenda 2000 een aantal voorstellen gedaan ter versterking van de pretoetredingsstrategie voor alle Midden- en Oost-Europese landen (LMOE). De strategie heeft algemeen ten doel een coherent maatregelenpakket te bieden om deze landen op de toetreding tot de EU voor te bereiden en

- i) de verschillende vormen van door de Unie verstrekte hulp in te passen in één kader, de partnerschappen voor de toetreding¹;
- ii) de kandidaat-lidstaten vertrouwd maken met het beleid en de procedures van de Unie, door hun de mogelijkheid te geven aan communautaire programma's deel te nemen.

Steun in de pretoetredingsfase

Naast steunverlening in het kader van het PHARE-programma en voor de landbouw is in Agenda 2000 ook voorgesteld in de periode 2000-2006 structurele bijstand ten bedrage van ongeveer 1 miljard ecu per jaar aan de kandidaat-lidstaten te verlenen. Deze steun zou hoofdzakelijk gericht moeten zijn op een aanpassing van die landen aan de communautaire normen op het gebied van de infrastructuur, vooral - en naar analogie van het Cohesiefonds - op het gebied van vervoer en milieu. De instelling van een dergelijk instrument is in de Europese Raad van Luxemburg in december 1997 goedgekeurd.

Naar aanleiding van de conclusies van de Europese Raad komt de Commissie nu met een voorstel voor een op artikel 235 van het Verdrag gebaseerde verordening tot instelling van een Pretoetredingsinstrument voor structuurbeleid (hierna "ISPA" genoemd). Wegens de grote gelijkenis met de doelstellingen van het Cohesiefonds dient in grote trekken dezelfde aanpak als bij dit Fonds (in zijn herziene vorm) te worden gevolgd.

In aanmerking komende landen

Overeenkomstig de richtsnoeren van Agenda 2000² en de conclusies van de Europese Raad van Luxemburg³ zal aan de Midden- en Oosteuropese kandidaat-lidstaten financiële bijstand worden verleend uit de pretoetredingsinstrumenten voor het landbouw- en het structuurbeleid. Deze opzet is verwoord in artikel 1 van deze verordening, waarin de lijst van de tien betrokken landen is opgenomen.

1 Partnerschappen voor de toetreding omvatten:

- duidelijke toezeggingen van de kandidaat-lidstaat, met name inzake de democratie, macro-economische stabilisatie en nucleaire veiligheid en een nationaal programma voor de overneming van het communautaire acquis, gebonden aan een nauwkeurig tijdschema en toegespitst op de in elk advies aangewezen prioritaire gebieden;
- de mobilisering van alle middelen waarover de Gemeenschap beschikt om de kandidaat-lidstaten op de toetreding voor te bereiden.

2 Zie deel 2 (De uitdaging van de uitbreiding), hoofdstuk III (Een strategie voor de uitbreiding), punt 2 (Versterking van de strategie ter voorbereiding van de toetreding) en hoofdstuk IV (Cyprus).

3 Zie de punten 17-22.

In de conclusies van de Raad van Luxemburg (punt 22) is aangegeven dat voor Cyprus een bijzondere pretoetredingsstrategie geldt die afgestemd is op de huidige economische toestand aldaar.

In het licht van toekomstige vooruitgang naar een politieke oplossing voor het probleem Cyprus die momenteel wordt nagestreefd onder de auspiciën van de Verenigde Naties, en met inachtneming van de economische situatie die op dat tijdstip op het eiland zal heersen, kan het dienstig zijn om, terwijl de toetredingsonderhandelingen voortgang vinden op basis van de conclusies van de Europese Raad van Luxemburg, ook Cyprus op te nemen in de lijst van begunstigde landen.

DEEL 1: DOELSTELLINGEN

A. Zwaartepunten

Rekening houdend met de analyses in Agenda 2000 en de voorgestelde financiële middelen moet men bij de afbakening van de werkingssfeer van het nieuwe instrument bijzonder selectief te werk gaan. Op grond van de eerdere ervaring die de Commissie met de infrastructuurbehoeften van de nieuwe Duitse Länder heeft opgedaan, en steunend op haar adviezen over de toetredingsaanvragen (zie ook onderaan), stelt zij voor uitsluitend milieu- en vervoersprojecten uit het nieuwe instrument te financieren. Ook maatregelen die ervoor zorgen dat de projecten daadwerkelijk hun beslag krijgen, zoals opleiding en onderhoudswerkzaamheden, vallen daaronder.

Milieu - overname van de milieuwetgeving

Zoals reeds in Agenda 2000 aangestipt is, kampen kandidaat-lidstaten over het geheel genomen met meer acute milieuproblemen dan de EU-landen, met name wat de water- en luchtverontreiniging en het afvalbeheer betreft.

Een berekening van de benodigde middelen is ingewikkeld en moeilijk, omdat met name moet worden uitgegaan van een aantal veronderstellingen, zoals bijvoorbeeld de economische groei, verbruikspatronen en toekomstige gedragingen. Volgens de betrouwbaarste ramingen zouden echter in de tien kandidaat-lidstaten ongeveer 100 miljard euro (of 1.000 euro per inwoner) aan investeringen nodig zijn om aan het betreffende acquis te voldoen.

Dit cijfer heeft dus uitsluitend betrekking op investeringen om te voldoen aan de voorschriften van de richtlijnen inzake drinkwatervoorziening, behandeling van afvalwater, luchtverontreiniging en beheer van vast afval. In de raming is geen rekening gehouden met milieusaneringsmaatregelen, die nochtans een voorafgaande voorwaarde voor economische ontwikkeling kunnen zijn (zoals het vooraf zuiveren van verontreinigde bodem), maar waarvoor geen Gemeenschapsvoorschriften gelden, zodat geen investeringen nodig zijn om het acquis communautaire over te nemen.

Een grote inspanning, met inbegrip van aanzienlijke technische en financiële bijstand van de EU, zal derhalve noodzakelijk zijn om de kandidaatlanden in staat te stellen zich snel aan te passen aan de EU-milieuvoorschriften. Daarom zal uit het ISPA prioritair bijstand worden verleend voor projecten op het gebied van water- en luchtkwaliteit en afvalbeheer.

Bijgevolg zal op milieugebied bijstand uit het ISPA worden verleend voor:

- **milieuprojecten die de begunstigde landen in staat moeten stellen aan de milieuvorschriften te voldoen en de in de partnerschappen voor de toetreding aangegeven doelstellingen te bereiken.**

Vervoer - uitbouw van het trans-Europese net en het bereiken van de in de partnerschappen voor de toetreding aangegeven doelstellingen

In Agenda 2000 wordt op de dringende noodzaak gewezen om de vervoersinfrastructuur in de kandidaat-lidstaten uit te bouwen en te verbeteren, alsmede de noodzakelijke nieuwe verbindingen met de EU tot stand te brengen. Zonder deze investeringen dreigen zware congestieproblemen te ontstaan die gevolgen zullen hebben voor het verkeer en het beleid in de Unie in het algemeen. Voor de betrokken landen is een verbetering van de vervoersinfrastructuur een belangrijk onderdeel van hun strategie voor economische ontwikkeling, waardoor ze beter het hoofd kunnen bieden aan de concurrentiedruk en de marktkrachten in de Unie. Daarom is de ontwikkeling van efficiënte vervoerssystemen een essentieel onderdeel van de pretoetredingsstrategie.

De Commissie verklaart in haar mededeling over dit vraagstuk⁴ dat het toekomstige trans-Europese vervoersnetwerk in de uitgebreide Unie in de eerste plaats bedoeld is voor de burgers van de huidige en de nieuwe lidstaten: het moet tegemoetkomen aan de vervoersbehoeften van de regio's in de Unie om het vrije verkeer mogelijk te maken van mensen, goederen en diensten, en landen en regio's betere toegang geven tot Europese centra, met inachtneming van de milieu-eisen. In het kader van een dergelijke strategie moet gestreefd worden naar een evenwichtige ontwikkeling van een multimodale vervoersinfrastructuur. Het toekomstige netwerk omvat het trans-Europese net van de huidige Unie, de passende onderdelen van de nationale netten in de kandidaat-lidstaten en de nodige onderlinge verbindingen. Daardoor zou ook de toegang tot die landen worden verbeterd, eventueel door middel van openbaar vervoer.

Volgens de mededeling van de Commissie worden de potentiële investeringskosten voor de komende 15 jaar voor de opbouw van het trans-Europese net in de Unie op 50 tot 90 miljard ecu geschat. Dit bedrag is alleen bestemd voor verbetering van wegen en spoorwegen, zodat die aan de West-Europese normen en aan de verwachte verkeerstoename kunnen voldoen, zonder dat er sprake is van nieuwe verbindingen.

Bijgevolg zal, wat de vervoersnetten betreft, bijstand uit het ISPA worden verleend voor:

- **projecten op het gebied van de vervoersinfrastructuur die duurzame mobiliteit bevorderen, en met name die welke op basis van de in Beschikking 1692/96 van de Raad vastgestelde criteria projecten van gemeenschappelijk belang vormen, en die de begunstigde landen in staat stellen de in het partnerschap voor de toetreding aangegeven doelstellingen te bereiken. De maatregelen hebben ten doel de nationale netten onderling en met de trans-Europese netten te koppelen en interoperabel te maken, alsmede de toegang tot al die netten te bevorderen.**

4 "Verbinding van het vervoersinfrastructuurnetwerk van de Unie met de buurlanden - Op weg naar een samenwerkingsbeleid inzake het pan-Europees vervoersnetwerk", COM(97) 172 def. van 23.4.1997.

Ook de uitkomsten van het TINA-proces (Transport Infrastructure Needs Assessment) zullen in aanmerking worden genomen om geëigende projecten uit te kiezen.

Technische bijstand - rechtstreeks verband houdend met de betrokken projecten

Een klein gedeelte van de ISPA-middelen kan worden besteed voor de financiering van voorbereidende studies en voor uitgaven voor technische bijstand. Daarbij moet er een duidelijk verband bestaan tussen de ondersteunde maatregelen en de uit het ISPA gefinancierde projecten. Technische bijstand zal er vooral op gericht zijn projecten van een hoog gehalte met het oog op een deugdelijk beheer en de uitvoering ervan, te garanderen, ook Daaronder vallen ook de voorbereidende werkzaamheden haalbaarheidsstudies en regelingen voor de beoordeling vooraf, het toezicht en de evaluatie, alsook het zo goed mogelijk gebruik maken van de beschikbare onderzoeksresultaten op de betrokken gebieden. In totaal zullen de op initiatief van de Commissie verrichte bestedingen op dit gebied niet meer dan 2% van de totale middelen voor het ISPA bedragen. De grootschalige infrastructuurfaciliteit, de zogen. "LSIF" (Large Scale Infrastructure Facility), van Phare, die in de eerste plaats gericht is op de uitbouw van de TEN's buiten de EU en op met de toetreding gepaard gaande milieuvraagstukken met grensoverschrijdend effect, zal ook worden gebruikt om projecten te helpen voorbereiden die later met bijstand uit het ISPA gefinancierd kunnen worden.

B. Coördinatie met Phare en de pre-toetredingssteun voor de landbouw

Het ISPA, Phare en de pre-toetredingssteun voor de landbouw zullen nauwkeurig op elkaar moeten worden afgestemd om met name overlapping bij het te financieren soort maatregelen te voorkomen. Het Comité als bedoeld in het voorstel voor een verordening inzake de coördinatie van de bijstand aan kandidaat-lidstaten in het raam van de pretoetredingsstrategie (COM(98) 50) heeft terzake een belangrijke rol te vervullen.

Zoals voor alle pretoetredingstoesteun gelden ook voor het ISPA de in de verordening inzake het partnerschap voor de toetreding vastgestelde voorwaarden inzake overheidsfinanciën.

DEEL 2: DE VERORDENING

Een aanpak via projecten - op basis van nationale toetredingsprogramma's op het gebied van milieu en vervoer

Naar analogie van het Cohesiefonds zullen uit het ISPA projecten of groepen projecten (hierna "maatregelen" te noemen) gefinancierd worden die een voldoende omvang hebben om belangrijke verbeteringen op het gebied van milieu en vervoersinfrastructuurmetten teweeg te brengen. Op grond van de ervaring die is opgedaan met het Cohesiefonds, en om met name een te grote administratieve rompslomp te voorkomen, en rekening houdend met het in de nieuwe richtsnoeren voor Phare gehanteerde bedrag (2-3 miljoen euro) wordt voorgesteld dat de projectkosten minstens **5 miljoen euro** bedragen. Bij de bepaling van dit minimumbedrag moet wel rekening gehouden worden met de geringe grootte van bepaalde kandidaat-lidstaten.

De projecten zullen worden uitgekozen en goedgekeurd op basis van de nationale vervoer- en milieuprogramma's die deel uitmaken van het nationale programma voor de overname van het acquis dat één van de hoofdbestanddelen van het partnerschap voor de toetreding vormt. In deze programma's zijn specifieke milieu- en vervoersstrategieën opgenomen en omvatten de voor de uitbouw van toekomstige trans-Europese netten noodzakelijke transnationale dimensie. In de verordening worden ook een aantal criteria vastgesteld om projecten van een hoog gehalte te garanderen, met inbegrip van hun potentiële hefboomwerking en voldoende rijpheid.

Financieringsregeling

Indicatieve toewijzingen per land - drie hoofd- criteria

Bij de indicatieve toewijzing van ISPA-middelen aan de begunstigde landen worden drie criteria gehanteerd, namelijk bevolking, BBP per inwoner in koopkrachtpariteit (die de rijkdom van de betrokken landen het meest werkelijkheidsgetrouw weergeeft) en de oppervlakte. Voor de toewijzingen zal een boven- en benedengrens gelden om een zekere mate van financiële flexibiliteit te bereiken. Ook zullen de bedragen worden herzien wanneer de betrokken landen tot de Unie toetreden, waarbij het hun nog resterende aandeel over de andere begunstigde landen zal worden verdeeld. Er zal ook terdege rekening worden gehouden met de tekortkomingen van de respectieve landen op het gebied van milieu en vervoersinfrastructuur.

Hoogte van de bijstand - voor een zo groot mogelijk hefboomeffect

Hierboven is er reeds op gewezen dat in de kandidaat-lidstaten aanzienlijke financiële middelen voor milieu en vervoersinfrastructuur nodig zijn, vooral wanneer men daartegenover het bedrag stelt van de voor de medefinanciering van projecten beschikbare openbare middelen, inclusief uit het ISPA. Anderzijds moet het ISPA veeleer zoveel mogelijk als strategische katalysator met het oog op het totaal aan benodigde investeringen fungeren dan als instrument om afzonderlijke projecten te subsidiëren. *Ook in Agenda 2000 wordt een groter multiplicatoreffect van de structurele middelen bepleit door meer gebruik te maken van andere bijstandsvormen dan rechtstreekse subsidiëring.* Meer in het bijzonder:

- moet van de schaarse openbare middelen een hefboomwerking uitgaan, met name door financiële middelen uit de particuliere sector aan te trekken;
- mag de bijstand uit het ISPA andere financieringsmogelijkheden, met inbegrip van plaatselijke financieringsbronnen en door de projecten zelf verschaft inkomsten, niet verdringen.

De Commissie zal met het ISPA naar een zo groot mogelijk multiplicatoreffect streven door meer een beroep te doen op financiering via leningen en aandelen, vooral door de particuliere sector. Daarom zullen in de projectaanvragen in het financieringsplan gegevens moeten voorkomen over financiële bijdragen die de begunstigde tracht te verkrijgen uit andere financieringsbronnen, zoals de Europese Investeringsbank (EIB), inclusief de pretoetredingsfaciliteit daarvan, het Europees Investeringsfonds, de Europese bank voor wederopbouw en ontwikkeling (EBWO) en de Wereldbank. Individuele projecten zullen samen met de EIB worden onderzocht, voordat de Commissie instemt met het financieringspakket.

Het zoeken naar alternatieve financieringsbronnen zal de neiging doen afnemen om steeds op een hoog subsidiepercentage te rekenen en kan ook waardevol zijn om de kandidaat-landen bij hun omschakeling op de markteconomie te ondersteunen.

Daarom zal de hoogte van de Gemeenschapsbijstand in het kader van het ISPA verschillen naar gelang van het soort project en de voorgestelde financiering. Hoogstens 85% zal door de overheid of uit soortgelijke bron gefinancierd worden, waarbij voor de bepaling van het precieze percentage rekening zal worden gehouden met:

- het feit of de Gemeenschap over het geheel genomen belang heeft bij de uitvoering van een bepaald project;
- het vermogen van een project om inkomsten te genereren;
- de toepassing van het beginsel "de vervuiler betaalt".

Deze aanpak verschaft de nodige flexibiliteit om een lager bijstandspercentage toe te passen voor de projecten waarvoor financiering door middel van leningen mogelijk is. Bovendien kan de Commissie dankzij de bovengrens het percentage naar gelang van het project differentiëren.

Financieel beheer - sterke vereenvoudiging

De artikelen in de ISPA-verordening betreffende het financiële beheer zijn ontleend aan het bepaalde in titel IX van het Financieel Reglement van toepassing op de algemene begroting van de Europese Gemeenschappen, waarin nadere voorschriften voor de financiële hulp van de Gemeenschap aan derde landen zijn vastgesteld. In hoofdzaak betekent dit dat de door de Commissie goedgekeurde projecten onder een door de Commissie en het begunstigde land gesloten financieringsovereenkomst vallen. De betalingsregeling voor projecten, alsmede de voorschriften op het gebied van beheer, evaluatie en toezicht worden ook in deze financieringsovereenkomsten opgenomen. Voor zover dit op grond van het Financieel Reglement mogelijk is, zullen deze voorschriften en regelingen gelijklopen met die welke voor het Cohesiefonds gelden.

Wat echter de betalingsvastleggingen betreft, zal in het kader van het ISPA een eenvoudiger en doeltreffender regeling op basis van meerjarenprojecten worden toegepast. Op grond van de met de Structuurfondsen en het Cohesiefonds opgedane ervaring zal de eerste betalingsverplichting worden aangegaan op het tijdstip waarop de Commissie de beschikking tot communautaire bijstandsverlening goedkeurt. Betalingsverplichtingen voor de volgende jaartranches zullen worden aangegaan aan het begin van ieder begrotingsjaar en uiterlijk op 1 april van het betrokken jaar.

Om een te groot verschil tussen de hoogte van de betalingsverplichtingen en de betalingen te voorkomen en een doeltreffend gebruik van de financiële middelen te bevorderen, zal de bijstand voor een project waarvoor de werkzaamheden niet binnen de in de financieringsovereenkomst vastgestelde termijn begonnen zijn, automatisch worden geschrapt.

Door deze werkwijze kan een samenhangend algemeen overzicht van de voor ieder project uit te voeren werkzaamheden worden verkregen en wordt tegelijkertijd een zekere mate van decentralisatie bevorderd, zonder dat daarbij beheer, toezicht en evaluatie aan efficiëntie inboeten. Zoals voor het Phare-programma, betekent dit, voor zover het financieel reglement en de respectieve financieringsovereenkomsten dit toelaten, dat de kandidaat-lidstaten, onder toezicht van de Commissie, verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van de projecten. Vanaf

1 januari 2000, en in ieder geval uiterlijk op 1 januari 2002, moeten de kandidaat-lidstaten over de vereiste beheers- en controlesystemen beschikken. Zo nodig kan tot 1 januari 2002 bijstand van buitenaf worden verleend.

Toezicht en evaluatie - overeenkomstig gekwantificeerde indicatoren

Evaluatie en toezicht in het kader van het ISPA zullen gemeenschappelijk door de betrokken kandidaat-lidstaat en de Commissie volgens in de respectieve financieringsovereenkomsten vastgestelde procedures worden uitgevoerd. Met name het toezicht zal gebaseerd zijn op gekwantificeerde fysieke en financiële indicatoren met betrekking tot de specifieke aard en de doelstellingen van het project. Gedurende de uitvoering en na beëindiging van het project zal bij de evaluatie worden nagegaan of de oorspronkelijke doelstellingen binnen bereik of bereikt zijn. Daarnaast zal de evaluatiecapaciteit van de met de uitvoering en het toezicht belaste organen, voor zover dat in de betrokken landen nodig is, door middel van technische bijstand worden versterkt.

Comité - ondersteuning bij de uitvoering

Bij de uitvoering van de ISPA-verordening wordt de Commissie bijgestaan door een Raadgevend Comité, dat samengesteld is uit vertegenwoordigers van de lidstaten en voorgezeten wordt door de vertegenwoordiger van de Commissie. Het Comité zal, eventueel bij stemming, advies uitbrengen over de door de Commissie voorgelegde aangelegenheden. Ook de Europese Investeringsbank zal een niet-stemgerechtigde vertegenwoordiger aanwijzen.

VERORDENING (EG) VAN DE RAAD

tot oprichting van een Pretoetredingsinstrument voor structuurbeleid

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, inzonderheid op artikel 235,

Gezien het voorstel van de Commissie⁵

Gezien het advies van het Europees Parlement⁶,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité⁷,

Gezien het advies van het Comité van de Regio's⁸,

Overwegende dat de Europese Raad in de vergadering van 12 en 13 december 1997 in Luxemburg in een versterkte pretoetredingsstrategie voorziet voor de kandidaat-lidstaten uit Midden- en Oost-Europa en een specifieke pretoetredingsstrategie voor Cyprus ;

Overwegende dat het, in het licht van een toekomstige toenadering tot een politieke oplossing van het probleem Cyprus waarnaar momenteel onder leiding van de Verenigde Naties wordt gezocht en rekening houdend met de economische situatie van het eiland op dat ogenblik, passend kan zijn, terwijl toetredingsonderhandelingen op basis van de besluiten van de Europese Raad van Luxemburg worden gevoerd, Cyprus op te nemen in de lijst van de begunstigde landen en hiervoor in deze verordening bijzondere bepalingen te voorzien;

Overwegende echter dat volgens de besluiten van de Europese Raad de in deze verordening voorziene ondersteuning thans enkel wordt gegeven aan tien kandidaat-lidstaten uit Centraal- en Oost-Europa ;

Overwegende dat Verordening (EG) nr. 622/98 van de Raad van 16 maart 1998 betreffende de hulp aan de kandidaat-lidstaten in het kader van de pretoetredingsstrategie, en inzonderheid de invoering van partnerschappen voor de toetreding⁹ bepaalt dat deze partnerschappen in een enkel kader voorzien, dat de prioritaire zones omvat alsmede alle beschikbare middelen voor hulp in de aan de toetreding voorafgaande periode;

5 PB C

6 Advies uitgebracht op

7 PB C

8 Advies uitgebracht op

9 PB L 85 van 20.3.1998, blz. 1.

Overwegende dat de pretoetredingsstrategie in de instelling voorziet van een Pretoetredingsinstrument voor het structuurbeleid (hierna "ISPA" genoemd), dat erop gericht is de kandidaat-lidstaten aan de gemeenschappelijke infrastructuurnormen aan te passen en een financiële bijdrage verstrekt voor maatregelen op het gebied van het milieu en de vervoersinfrastructuur.

Overwegende dat de communautaire bijstand uit het ISPA, de bijstand door de Gemeenschap op grond van Verordening (EEG) nr. 3906/89 van de Raad van 18 december 1989 betreffende economische hulp ten gunste van de Republiek Hongarije en de Volksrepubliek Polen¹⁰, laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 753/96¹¹, de bijstand door de Gemeenschap op grond van Verordening [nr. inzake steunverlening door de Gemeenschap voor pretoetredingsmaatregelen op het gebied van landbouw en plattelandsontwikkeling in de kandidaat-lidstaten in Midden- en Oost-Europa gedurende de pretoetredingsperiode]¹², moeten worden gecoördineerd binnen het raam van Verordening [nr. betreffende de coördinatie van de bijstand aan de kandidaat-lidstaten uit hoofde van de pretoetredingsstrategie]¹³, en afhankelijk moet worden gesteld van de voorwaarden van Verordening (EG) nr. 622/98 partnerschappen voor de toetreding;

Overwegende dat voor een behoorlijk evenwicht tussen de financiering van maatregelen inzake vervoersinfrastructuur en die van milieumaatregelen moet worden gezorgd;

Overwegende dat de bijstandsverlening door de Gemeenschap in het kader van het ISPA de tenuitvoerlegging van het "acquis communautaire" op milieugebied in de kandidaat-lidstaten moet vergemakkelijken en tot duurzame ontwikkeling in deze landen zal bijdragen;

Overwegende dat in Beschikking nr. 1692/96/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 juli 1996 betreffende communautaire richtsnoeren voor de ontwikkeling van een trans-Europees vervoersnet¹⁴ de grote lijnen zijn aangegeven voor de ontwikkeling van een trans-Europees vervoersnet die na de toetreding ook voor de behoeften van de nieuwe lidstaten moeten gelden, terwijl daarnaast de door de Raad besloten en nog lopende beoordeling van de behoeften inzake de vervoersinfrastructuur (TINA), met inachtneming van deze grote lijnen de selectie van voor bijstand in aanmerking komende maatregelen in de pretoetredingsperiode zal vergemakkelijken;

Overwegende dat met het oog op een vlottere voorbereiding van de maatregelen moet worden bepaald dat de Commissie een indicatieve verdeling over de kandidaat-lidstaten van het totaal aan uit het ISPA beschikbare communautaire middelen voor vastleggingen vaststelt;

Overwegende dat de door de Gemeenschap uit het ISPA verleende bijstand moet kunnen worden gedifferentieerd om de hefboomwerking van de toegekende middelen te versterken, de aanwending van middelen uit de particuliere financieringsbronnen te bevorderen en rekening te houden met mogelijke aanzienlijke netto-inkomsten die de maatregelen kunnen voortbrengen;

10 PB L 375 van 23.12.1989, blz. 11.

11 PB L 103 van 26.4.1996, blz. 5.

12 PB ..., blz. ...

13 PB ..., blz. ...

14 PB L 228 van 9.9.1996, blz. 1.

Overwegende dat bij de verlening van de bijstand van de Gemeenschap, een zo groot mogelijke doorzichtigheid moet worden gegarandeerd en de besteding van de middelen streng moet worden gecontroleerd;

Overwegende dat met het oog op een deugdelijk beheer van de uit het ISPA verleende bijstand van de Gemeenschap, doeltreffende methoden voor de beoordeling, het toezicht, de evaluatie en de controle moeten worden vastgesteld, waarbij de aard en de wijze van toepassing van het toezicht alsmede de beginselen inzake de evaluatie, nader worden omschreven en wordt voorzien in maatregelen bij onregelmatigheden of niet-nakoming van de voor de bijstand uit het ISPA gestelde voorwaarden;

Overwegende dat in de overgangsperiode (van 1 januari 1999 tot en met 31 december 2001) elke verwijzing naar de euro in de regel ook moet worden beschouwd als een verwijzing naar de euro als munteenheid zoals bedoeld in artikel 2, tweede zin, van Verordening (EG) nr./98 [betreffende de invoering van de euro]¹⁵;

Overwegende dat de Commissie voor de uitvoering van deze verordening moet worden bijgestaan door een Comité van raadgevende aard;

Overwegende dat door de tenuitvoerlegging van de bij deze verordening vastgestelde maatregelen wordt bijgedragen tot de bereiking van de doelstellingen van de Unie; dat het Verdrag voor de vaststelling van deze verordening niet in andere bevoegdheden voorziet dan die welke zijn vastgesteld bij artikel 235,

HEEFT DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Artikel 1

DEFINITIE EN DOEL

1. Hierbij wordt het Pretoetredingsinstrument voor structuurbeleid, hierna "ISPA" genoemd, ingesteld.

Het ISPA verleent overeenkomstig de bepalingen van deze verordening bijstand om de kandidaat-lidstaten Bulgarije, Estland, Hongarije, Letland, Litouwen, Polen, Roemenië, Slovenië, Slowakije en de Tsjechische Republiek, hierna "begunstigde landen" genoemd, te helpen zich op het gebied van de economische en sociale samenhang, en met name het milieu- en vervoerbeleid, op de toetreding tot de Europese Unie voor te bereiden.

2. De bijstand van de Gemeenschap uit hoofde van het ISPA draagt bij tot het bereiken van de doelstellingen die voor elk begunstigd land in het Partnerschap voor de toetreding zijn vastgesteld, en tot de uitvoering van daartoe opgestelde nationale programma's ter verbetering van het milieu en van de vervoersinfrastructuurnetten.

Artikel 2

IN AANMERKING KOMENDE MAATREGELN

1. De uit het ISPA gefinancierde communautaire bijstand is bedoeld voor projecten, technisch en financieel zelfstandige projectfasen, projectgroepen of projectprogramma's op het gebied van het milieu of het vervoer, hierna gezamenlijk "maatregelen" genoemd. Een projectfase kan ook bestaan uit voorbereidende, haalbaarheids- en technische studies die voor de uitvoering van een project nodig zijn.
2. Met het oog op de in artikel 1 genoemde doelstellingen verleent de Gemeenschap bijstand uit het ISPA voor:
 - a) milieumaatregelen die de begunstigde landen in staat stellen aan de eisen van de milieuwetgeving van de Gemeenschap te voldoen en de doelstellingen van het Partnerschap voor de toetreding te bereiken;
 - b) maatregelen op het gebied van de vervoersinfrastructuur die duurzame mobiliteit bevorderen, en met name die welke projecten van gemeenschappelijk belang vormen, volgens de criteria van Beschikking nr. 1692/96 en die welke de begunstigde landen in staat stellen de doelstellingen van het Partnerschap voor de toetreding te bereiken; deze maatregelen hebben onder meer tot doel de interconnectie en interoperabiliteit van de nationale netten onderling en met de transeuropese netten te bevorderen en die netten beter toegankelijk te maken.

De maatregelen moeten voldoende omvangrijk zijn om een aanzienlijke uitwerking hebben op het gebied van de milieubescherming of op de verbetering van de vervoersinfrastructuurnetten. In elk geval moeten de totale kosten van elke maatregel in beginsel ten minste 5 miljoen euro bedragen.

3. Er wordt voor een passend evenwicht gezorgd tussen de milieumaatregelen en de maatregelen op het gebied van de vervoersinfrastructuur.
4. Bijstand kan ook worden verleend voor:
 - a) voorbereidende studies in verband met in aanmerking komende maatregelen, onder meer die welke nodig zijn voor de uitvoering van die maatregelen, en
 - b) technische ondersteuningsmaatregelen, met inbegrip van voorlichtings- en publiciteitsacties, en met name:
 - i) horizontale maatregelen, zoals vergelijkende studies ter beoordeling van de uitwerking van de communautaire bijstand;
 - ii) maatregelen en studies die bijdragen tot de beoordeling van of het toezicht op de projecten of tot de evaluatie of de controle ervan, en de coördinatie en samenhang van de projecten met het Partnerschap voor de toetreding versterken en waarborgen;
 - iii) maatregelen en studies die een efficiënt beheer en een efficiënte uitvoering van de projecten garanderen en in de nodige aanpassingen voorzien.

Artikel 3

FINANCIËLE MIDDELEN

De bijstand van de Gemeenschap uit het ISPA wordt toegekend gedurende de periode 2000-2006.

De begrotingsautoriteit stelt, binnen de grenzen van de financiële vooruitzichten, de jaarlijks beschikbare middelen vast.

Artikel 4

INDICATIEVE VERDELING

Voor de indicatieve verdeling van de totale uit het ISPA gefinancierde communautaire bijstand over de begunstigde landen gaat de Commissie uit van de volgende criteria: bevolking, BBP in koopkrachtpariteit per inwoner en oppervlakte. De verdeling kan worden aangepast om rekening te houden met de prestatie van elk begunstigd land in de voorgaande jaren bij de uitvoering van de ISPA-maatregelen. Ook moet terdege rekening worden gehouden met de tekortkomingen in de betrokken landen op het gebied van milieu- en vervoersinfrastructuur.

Artikel 5

VERENIGBAARHEID MET HET BELEID VAN DE GEMEENSCHAP OP DE VERSCHILLENDE TERREINEN

1. De door de Gemeenschap uit het ISPA te financieren maatregelen moeten in overeenstemming zijn met het bepaalde in de Europa-Overeenkomsten, waaronder de uitvoeringsbepalingen inzake staatssteun, en moeten bijdragen tot de verwezenlijking van het beleid van de Gemeenschap op verscheidene gebieden, met name inzake de bescherming en verbetering van het milieu, het vervoer en de transeuropese netten.
2. De Commissie zorgt voor de coördinatie en de samenhang van de overeenkomstig deze verordening getroffen maatregelen met de met bijdragen uit de begroting van de Gemeenschap uitgevoerde maatregelen, de verrichtingen van de Europese Investeringsbank (EIB) - onder meer die welke zij uit haar pre-toetredingsfaciliteit financiert - en de andere communautaire financieringsinstrumenten.
3. De Commissie streeft naar coördinatie en samenhang van de in de begunstigde landen in het kader van deze verordening uitgevoerde maatregelen, met de verrichtingen van de Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling (EBWO), de Wereldbank en andere dergelijke financiële instellingen.

Artikel 6

BIJSTANDSVORMEN EN HOOGTE VAN DE BIJSTAND

1. De communautaire bijstand uit het ISPA kan een der volgende vormen aannemen: niet-terugvorderbare rechtstreekse bijstand, terugvorderbare bijstand, rentesubsidies, garantiekostensubsidies, inbreng van risicokapitaal of een andere financieringsvorm.

De bijstand die aan de beheersautoriteit of aan een andere overheidsinstantie wordt terugbetaald, moet opnieuw voor hetzelfde doel worden aangewend.

2. De uit het ISPA verleende communautaire bijstand bedraagt ten hoogste 85% van de uitgaven van de overheid of van de daarmee gelijk te stellen uitgaven, met inbegrip van de uitgaven van instanties waarvan de activiteiten binnen een zodanig wettelijk of bestuursrechtelijk raam plaatsvinden, dat die instanties met overheidsinstanties kunnen worden gelijkgesteld.

Behalve in het geval van terugvorderbare bijstand of tenzij een groot belang van de Gemeenschap in het geding is, wordt het bijstandspercentage verlaagd om rekening te houden met:

- a) de beschikbaarheid van cofinanciering,
 - b) de mate waarin de maatregel tot ontvangsten kan leiden, en
 - c) een adequate toepassing van het beginsel dat de vervuiler betaalt.
3. Onder de in lid 2, tweede alinea, onder b), bedoelde tot ontvangsten leidende maatregelen worden verstaan:
 - a) maatregelen betreffende infrastructuurvoorzieningen waarvan de gebruikskosten aan de gebruikers worden aangerekend,
 - b) productieve investeringen op milieugebied.
 4. Voorbereidende studies en technische ondersteuningsmaatregelen kunnen bij wijze van uitzondering voor 100% van de totale kosten worden gefinancierd.

De totale uitgaven die op initiatief van de Commissie of namens de Commissie krachtens dit lid worden gedaan, mogen ten hoogste 2% van de totale middelen van het ISPA bedragen.

Artikel 7

BEOORDELING EN GOEDKEURING VAN DE MAATREGELEN

1. De uit het ISPA te financieren maatregelen moeten ter goedkeuring aan de Commissie worden voorgelegd.
2. De begunstigde landen dienen bij de Commissie bijstandsaanvragen in. De Commissie kan evenwel overeenkomstig artikel 2, lid 4, op eigen initiatief bijstand toekennen.
3. De aanvragen bevatten:
 - a) de in bijlage I bedoelde gegevens;
 - b) alle gegevens ter staving dat de maatregelen met deze verordening in overeenstemming zijn en aan de criteria van bijlage II voldoen, en met name dat de maatregelen op middellange termijn sociaal-economische voordelen opleveren die in verhouding staan tot de aangewende middelen.
4. Na ontvangst van een bijstandsaanvraag verricht de Commissie, voordat zij de maatregel goedkeurt, een grondige beoordeling vooraf om na te gaan of de maatregel aan de criteria van bijlage II voldoet.

5. In de beschikkingen van de Commissie tot goedkeuring van de maatregelen wordt het bedrag van de financiële bijstand vastgesteld, alsmede een financieringsplan en alle voor de uitvoering van de maatregelen nodige voorschriften en voorwaarden.

Artikel 8

VASTLEGGINGEN EN BETALINGEN

1. Overeenkomstig het Financieel Reglement van toepassing op de algemene begroting der Europese Gemeenschappen doet de Commissie de uitgaven uit het ISPA op basis van een door de Commissie en het begunstigde land op te stellen financieringsmemorandum.

De jaarlijkse betalingsverplichtingen met betrekking tot de voor de maatregelen toegekende bijstand worden evenwel op een van de volgende twee wijzen aangegaan:

- a) Betalingsverplichtingen voor de in artikel 2, lid 2, bedoelde maatregelen waarvan de uitvoering twee jaar of langer zal duren, worden in de regel, en onder voorbehoud van punt b), in jaarlijkse termijnen aangegaan.

De betalingsverplichtingen voor de eerste jaarlijkse termijn worden aangegaan wanneer het financieringsmemorandum wordt opgesteld. De betalingsverplichtingen voor latere jaarlijkse termijnen worden aangegaan op basis van het oorspronkelijke of het herziene financieringsplan voor de maatregel, in principe aan het begin van elk begrotingsjaar en uiterlijk op 1 april van het betrokken jaar overeenkomstig de uitgavenraming voor dat begrotingsjaar.

- b) Voor maatregelen waarvan de uitvoering minder dan twee jaar duurt of maatregelen waarvoor de communautaire bijstand niet meer dan 20 miljoen euro bedraagt, kan een eerste betalingsverplichting voor ten hoogste 80% van de toegekende bijstand worden aangegaan wanneer het financieringsmemorandum wordt opgesteld. De betalingsverplichtingen voor de resterende bedragen worden aangegaan naar gelang van de voortgang bij de uitvoering van de maatregel.

2. Behalve in gerechtvaardigde gevallen wordt de voor een maatregel toegekende bijstand ingetrokken wanneer binnen de vastgestelde contractuele termijn niet met belangrijke werkzaamheden is begonnen.
3. De financiële bijstand voor de maatregelen kan worden uitgekeerd hetzij in de vorm van voorschotten, hetzij in de vorm van tussentijdse betalingen of saldobetalingen betreffende werkelijk betaalde en met bewijsstukken gestaafde kosten.

De Commissie stelt de uitvoeringsbepalingen inzake de betalingen vast volgens de procedure van artikel 14.

4. Nadere bepalingen inzake de regeling voor de betalingen worden vastgesteld in het financieringsmemorandum dat de Commissie met elk begunstigd land overeenkomt.

Artikel 9

BEHEER EN CONTROLE

1. De Commissie eist van de begunstigde landen dat zij:
 - a) vanaf 1 januari 2000 en in elk geval uiterlijk op 1 januari 2002 beheers- en controlesystemen invoeren om te garanderen dat:
 - i) op grond van deze verordening toegekende bijstand op adequate wijze wordt aangewend overeenkomstig de beginselen van een deugdelijk financieel beheer,
 - ii) het beheer en de controle gescheiden worden gehouden,
 - iii) de bij de Commissie ingediende uitgavenaangiften correct zijn en zijn opgesteld aan de hand van een boekhouding op basis van verifieerbare bewijsstukken.
 - b) regelmatig nagaan of de door de Gemeenschap gefinancierde maatregelen op adequate wijze zijn uitgevoerd,
 - c) onregelmatigheden voorkomen en vervolgen,
 - d) als gevolg van een onregelmatigheid of verzuim verloren bedragen terugvorderen.
2. Onverminderd de door de begunstigde landen uitgevoerde controles kunnen de Commissie en de Rekenkamer via hun personeel of hun naar behoren gemachtigde vertegenwoordigers ter plaatse technische of financiële controles verrichten, met inbegrip van steekproefcontroles en eindcontroles.
3. De uitvoeringsbepalingen inzake de in de leden 1 en 2 bedoelde beginselen en de regelingen inzake samenwerking en coördinatie tussen de Commissie en het begunstigde land op het gebied van controleplanning en -methoden worden vastgesteld in het financieringsmemorandum.
4. Het financieringsmemorandum bevat ook bepalingen inzake de vermindering, schorsing of intrekking van de bijstand ingeval de uitvoering van een maatregel de toegekende bijstand niet of slechts voor een deel rechtvaardigt.

Artikel 10

GEBRUIK VAN DE EURO

1. De bedragen in de bijstandsaanvragen en bijbehorende financieringsplannen worden in euro uitgedrukt.
2. De bedragen van de door de Commissie vastgestelde bijstand en in de door haar goedgekeurde financieringsplannen worden in euro uitgedrukt.
3. De uitgavenaangiften die de betalingsaanvragen moeten staven, worden opgesteld in euro.

4. De door de Commissie betaalde financiële bijstand wordt in euro overgemaakt aan de door het begunstigde land aangewezen autoriteit.

Artikel 11

TOEZICHT EN EVALUATIE ACHTERAF

De begunstigde landen en de Commissie zien erop toe, dat overeenkomstig bijlage III, toezicht wordt gehouden op en een evaluatie wordt gemaakt van de uitvoering van de maatregelen op grond van deze verordening,

Artikel 12

JAARLIJKS VERSLAG

De Commissie legt jaarlijks een verslag inzake de uit het ISPA toegekende communautaire bijstand voor aan het Europees Parlement, de Raad, het Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's. De in dit verslag te vermelden gegevens zijn aangegeven in bijlage IV.

Het Europees Parlement brengt over dit verslag zo spoedig mogelijk advies uit. De Commissie deelt mee hoe met de opmerkingen in het advies van het Europees Parlement rekening is gehouden.

De Commissie zorgt ervoor dat de lidstaten en de begunstigde landen van de activiteiten van het ISPA in kennis worden gesteld.

Artikel 13

INFORMATIE EN PUBLICITEIT

1. De begunstigde landen die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van een maatregel waarvoor de Gemeenschap financiële bijstand uit het ISPA heeft toegekend, zien erop toe, dat aan deze maatregel passende bekendheid wordt gegeven om:
 - a) de publieke opinie bewust te maken van de rol die de Gemeenschap ten aanzien van de maatregel vervult,
 - b) potentiële begunstigden en beroepsorganisaties te informeren over de mogelijkheden die de maatregel biedt.

De begunstigde landen zien er met name op toe, dat duidelijk zichtbare borden worden geplaatst waarop wordt aangegeven dat de maatregel door de Gemeenschap wordt gefinancierd en waarop het logo van de Gemeenschap is aangebracht, en zij zorgen ervoor, dat vertegenwoordigers van de Europese instellingen naar behoren worden betrokken bij de belangrijkste activiteiten van de overheidsdiensten in verband met de uit het ISPA toegekende communautaire bijstand.

Zij stellen de Commissie jaarlijks in kennis van de initiatieven die zij op grond van het bepaalde in dit lid hebben genomen.

2. De Commissie stelt volgens de procedure van artikel 14 nadere bepalingen inzake informatie en publiciteit vast.

Zij deelt die bepalingen aan het Europees Parlement mee en maakt deze bekend in het Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen.

Artikel 14

COMITÉ

Voor de uitvoering van deze verordening wordt de Commissie bijgestaan door een raadgevend comité, bestaande uit vertegenwoordigers van de lidstaten en voorgezeten door de vertegenwoordiger van de Commissie. De Europese Investeringsbank wijst een vertegenwoordiger aan, die niet aan de stemmingen deelneemt.

De vertegenwoordiger van de Commissie legt het comité een ontwerp voor van de te nemen maatregelen. Het comité brengt binnen een termijn die de Voorzitter kan vaststellen naar gelang van de urgentie van de materie advies uit over dit ontwerp, zo nodig door middel van een stemming.

Het advies wordt in de notulen opgenomen; voorts heeft iedere lidstaat het recht te verzoeken dat zijn standpunt in de notulen wordt opgenomen.

De Commissie houdt zoveel mogelijk rekening met het door het comité uitgebrachte advies. Zij brengt het comité op de hoogte van de wijze waarop zij rekening heeft gehouden met zijn advies.

Artikel 15

SLOT- EN OVERGANGSBEPALINGEN

1. Op voorstel van de Commissie gaat de Raad uiterlijk op 31 december 2006 over tot een nieuw onderzoek van deze verordening. De Raad neemt over het voorstel een besluit overeenkomstig de procedure van artikel 235 van het Verdrag.
2. Wanneer een begunstigd land tot de Europese Unie toetreedt, verliest het zijn recht op bijstand van de Gemeenschap uit het ISPA.
3. Het niet gebruikte deel van de toegewezen bijstand wordt overeenkomstig artikel 4 aan de resterende begunstigde landen toegewezen.

Artikel 16

INWERKINGTREDING

Deze verordening treedt in werking op de derde dag volgende op die van haar bekendmaking in het Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

Gedaan te Brussel, op

Voor de Raad

De Voorzitter

BIJLAGE I

Inhoud van de aanvragen (artikel 7, lid 3, onder a))

De aanvragen moeten de volgende gegevens bevatten:

1. de voor de uitvoering verantwoordelijke instantie, de aard van de maatregel en een beschrijving ervan;
2. de kosten en de plaats van uitvoering, met, indien van toepassing, gegevens over de interconnectie en de interoperabiliteit van maatregelen op dezelfde verkeersas;
3. het tijdschema voor de uitvoering van de werkzaamheden;
4. een kosten/baten-analyse, met vermelding van directe en indirecte gevolgen voor de werkgelegenheid;
5. een milieueffectbeoordeling zoals is bedoeld in Richtlijn 85/337/EEG van de Raad¹⁶;
6. informatie over de plaats en de prioriteit die aan de maatregel worden gegeven in de nationale milieustrategie die in het nationale programma voor het overnemen van het acquis communautaire is neergelegd;
7. informatie over de nationale ontwikkelingsstrategie voor het vervoer en de plaats en de prioriteit die in die strategie aan de maatregelen worden gegeven;
8. informatie over de naleving van de regels inzake mededinging en overheidsopdrachten;
9. het financieringsplan met, zo mogelijk, gegevens over de economische levensvatbaarheid van de maatregel, en de totale financiering die het begunstigde land vraagt van het ISPA, de Europese Investeringsbank (EIB), waaronder haar pre-toetredingsfaciliteit, andere financieringsbronnen van de Gemeenschap of van de lidstaten, de Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling (EBWO) of de Wereldbank;
10. gegevens over de verenigbaarheid van de maatregelen met het beleid van de Gemeenschap;
11. informatie over de regelingen die moeten garanderen dat de voorzieningen efficiënt worden gebruikt en onderhouden.

16 PB L 175 van 5.7.1985, blz. 40.

BIJLAGE II

Beoordeling van de maatregelen (artikel 7, leden 3, punt b) en 4)

- A. Om een hoge kwaliteit maatregelen te waarborgen worden bij de beoordeling de volgende criteria gehanteerd:
1. de sociaal-economische voordelen van de maatregelen, waaronder de hefboomwerking om particuliere financiering aan te trekken; deze voordelen moeten evenredig zijn met de omvang van de aangewende middelen; voor de beoordeling wordt gebruik gemaakt van een kosten/baten-analyse;
 2. de regelingen die een efficiënt beheer van de maatregel moeten garanderen;
 3. de prioriteiten die in de Partnerschappen voor de toetreding zijn vastgesteld voor de sectoren waarvoor bijstand wordt verleend;
 4. de bijdrage die de maatregelen kunnen leveren tot de uitvoering van het milieubeleid van de Gemeenschap;
 5. de bijdrage van de maatregelen met betrekking tot de transeuropese netten en het gemeenschappelijk vervoersbeleid;
 6. het bereiken van een passend evenwicht tussen milieumaatregelen en maatregelen op het gebied van vervoersinfrastructuur.
- B. Zo nodig kan de Commissie de EIB, de EBWO of de Wereldbank vragen aan de beoordeling van de maatregelen deel te nemen. De Commissie onderzoekt de bijstandsaanvragen en gaat daarbij met name na of de administratieve procedures en de financieringsmechanismen geschikt zijn voor een efficiënte uitvoering van de maatregel.
- C. De Commissie beoordeelt de maatregelen om vast te stellen wat het effect ervan zal zijn voor het bereiken van de doelstellingen van deze verordening; daartoe gebruikt zij passende gekwantificeerde indicatoren. De begunstigde landen verstrekken alle nodige gegevens als bedoeld in bijlage I, onder meer, de resultaten van uitvoerbaarheidsstudies en beoordelingen, gegevens over niet-uitgevoerde alternatieven en gegevens over de coördinatie met maatregelen van gemeenschappelijk belang op dezelfde verkeersas, om de beoordeling zo doelmatig mogelijk te maken.

BIJLAGE III

Toezicht en evaluatie achteraf (artikel 11)

- A. Het toezicht geschiedt aan de hand van verslaggeving volgens een in onderling overleg vastgestelde procedure en via steekproefcontroles en comités ad hoc. Bij het toezicht wordt gebruik gemaakt van fysieke en financiële indicatoren. De indicatoren hebben betrekking op het specifieke karakter van de betrokken maatregel en de daarmee beoogde doeleinden. Zij moeten zo worden gekozen dat zij een duidelijk beeld geven van de voortgang van de maatregel in vergelijking met het oorspronkelijke plan en de oorspronkelijke doelstellingen, en van het verloop van het beheer en de eventuele problemen die zich daarbij voordoen.
- B. De bedoelde comités worden bij een overeenkomst tussen het betrokken begunstigde land en de Commissie ingesteld. De door het begunstigde land aangewezen autoriteiten en instanties, de Commissie en, in voorkomend geval, de EIB, zijn in deze comités vertegenwoordigd. Wanneer gewestelijke of plaatselijke autoriteiten of particuliere ondernemingen voor de uitvoering van een maatregel bevoegd zijn of rechtstreeks bij een maatregel betrokken zijn, moeten zij ook in deze comités vertegenwoordigd zijn.
- C. Voor iedere maatregel legt de daarvoor bevoegde autoriteit of instantie de Commissie binnen drie maanden na afloop van ieder volledig jaar van uitvoering een voortgangsverslag voor.
- D. De voor de maatregel bevoegde autoriteit of instantie dient binnen zes maanden na de voltooiing van de maatregel of de projectfase bij de Commissie een eindverslag in. De in het eindverslag te vermelden gegevens zijn de volgende:
 - 1. een beschrijving van de uitgevoerde werkzaamheden, met vermelding van de fysieke indicatoren, een begijfering van de uitgaven per categorie werkzaamheden en gegevens over de maatregelen die zijn genomen met betrekking tot de specifieke clausules van de beschikking tot toekenning van de bijstand;
 - 2. gegevens over de publiciteitsacties;
 - 3. een verklaring waaruit blijkt of de werkzaamheden zijn uitgevoerd overeenkomstig de beschikking tot toekenning van de bijstand;
 - 4. een eerste evaluatie van de mate waarin de beoogde resultaten zijn bereikt, inzonderheid:
 - a) de werkelijke datum van uitvoering van de maatregel;
 - b) gegevens over de wijze waarop de maatregel na voltooiing zal worden beheerd;
 - c) indien van toepassing, een bevestiging van de financiële ramingen, vooral betreffende de exploitatiekosten en de verwachte inkomsten;

- d) een bevestiging van de sociaal-economische prognoses, vooral betreffende de verwachte kosten en baten;
 - e) gegevens over de acties ter bescherming van het milieu, onder vermelding van de kosten daarvan.
- E. Op basis van de resultaten van het toezicht en rekening houdend met de opmerkingen van het toezichtcomité past de Commissie de oorspronkelijk vastgestelde bedragen en voorwaarden voor de toekenning van de bijstand en het voorgenumen financieringsplan aan, zo nodig op voorstel van de begunstigde landen.

De Commissie stelt passende regelingen inzake deze aanpassingen vast en maakt daarbij een onderscheid op basis van de aard en de omvang ervan.
- F. De evaluatie achteraf heeft betrekking op het gebruik van de middelen, de doelmatigheid en de efficiëntie van de bijstand en de uitwerking ervan. Zij betreft de factoren die tot het welslagen of de mislukking van de uitvoering van de maatregelen hebben bijgedragen, de uitgevoerde werkzaamheden en de resultaten. Na de voltooiing van de maatregel evalueren de Commissie en het begunstigde land de wijze waarop de maatregel is uitgevoerd, waarbij zij onder meer nagaan of de middelen daadwerkelijk en doeltreffend zijn gebruikt. Voorts wordt bij de evaluatie de feitelijke uitwerking van de uitvoering onderzocht om te kunnen beoordelen of de oorspronkelijke doelstellingen zijn bereikt. Er wordt onder meer nagegaan welke bijdrage de maatregelen hebben geleverd tot de uitvoering van het milieubeleid van de Gemeenschap of op het gebied van transeuropese netten en het gemeenschappelijke vervoerbeleid en wat het milieueffect ervan is.
- G. Om de doelmatigheid van de communautaire bijstand uit het ISPA te verhogen ziet de Commissie erop toe dat bij het beheer van het ISPA bijzondere aandacht wordt geschonken aan de doorzichtigheid van het beheer.
- H. De nadere voorschriften voor het toezicht en de evaluatie worden vastgesteld in de beschikkingen van de Commissie waarbij de maatregelen worden goedgekeurd.

BIJLAGE IV

Jaarlijks verslag van de Commissie (artikel 12)

Het jaarlijks verslag moet de volgende gegevens bevatten:

1. de financiële bijstand die de Gemeenschap in het kader van het ISPA heeft vastgelegd en betaald, met voor elk jaar een uitsplitsing per begunstigd land en projectcategorie (milieu of vervoer);
2. de bijdrage van de communautaire bijstand uit het ISPA aan de door de begunstigde landen ontplooiende activiteiten om het milieubeleid van de Gemeenschap uit te voeren en de transeuropese vervoersinfrastructuurnetten uit te breiden; de verhouding tussen milieumaatregelen en maatregelen op het gebied van de vervoersinfrastructuur;
3. een evaluatie van de verenigbaarheid van de bijstandsverlening uit het ISPA met het beleid van de Gemeenschap op verschillende gebieden, waaronder milieubescherming, vervoer, mededinging en gunning van overheidsopdrachten;
4. informatie over de maatregelen die zijn genomen met het oog op de coördinatie van en de samenhang tussen enerzijds de uit het ISPA gefinancierde maatregelen en anderzijds de maatregelen die met bijdragen van de communautaire begroting, de Europese Investeringsbank of andere financieringsinstrumenten van de Gemeenschap zijn gefinancierd;
5. gegevens over de investeringsinspanning van de begunstigde landen op het gebied van milieubescherming en vervoersinfrastructuur;
6. gegevens over de gefinancierde voorbereidende studies en technische ondersteuningsmaatregelen;
7. gegevens over de resultaten van de beoordeling, het toezicht op en de evaluatie van de maatregelen, met inbegrip van gegevens over eventuele aanpassingen van de maatregelen in verband met deze resultaten;
8. gegevens over de bijdrage van de EIB aan de evaluatie van de maatregelen;
9. beknopte gegevens over de resultaten van de verrichte controles, de vastgestelde onregelmatigheden en de lopende administratieve en gerechtelijke procedures;
10. informatie over publiciteitsacties.

FINANCIEEL MEMORANDUM

1. TITEL VAN DE MAATREGEL

Voorstel voor een verordening tot instelling van een Pretoetredinginstrument voor structuurbeleid (PTIS)

2. BEGROTINGSLIJN

B2

3. JURIDISCHE GRONDSLAG

Artikel 235 van het Verdrag

4. OMSCHRIJVING VAN DE MAATREGEL

4.1 Algemeen doel

In het kader van de versterkte pretoetredingsstrategie financiële bijstand verlenen om de kandidaat-lidstaten te helpen hun infrastructuur op het gebied van vervoer en milieu aan te passen aan de communautaire normen.

4.2 Looptijd, wijze van vernieuwing of verlenging

2000-2006; de Raad moet het voorstel vóór 31 december 2006 opnieuw bezien.

5. INDELING VAN UITGAVEN EN ONTVANGSTEN

5.1 Niet-verplichte uitgaven

5.2 Gesplitste kredieten

5.3

6. AARD VAN UITGAVEN EN ONTVANGSTEN

Subsidie voor gezamenlijke financiering met andere openbare en/of particuliere bronnen. De subsidies kunnen de vorm aannemen van niet-terugvorderbare directe bijstand, terugvorderbare bijstand (terug te betalen aan de beheersautoriteit, die de bijstand opnieuw moet aanwenden voor hetzelfde doel), rentesubsidies, garantiekostensubsidies, inbreng van risicokapitaal of een andere financieringsvorm.

7. FINANCIËLE GEVOLGEN

7.1 Wijze van berekening van de totale kosten van de maatregel

Het voorstel inzake de financiering van structurele pretoetredingssteun voor de periode 2000-2006 zal worden opgenomen in het voorstel dat de Commissie m.b.t. de financiële vooruitzichten voor 2000-2006 zal indienen. In Agenda 2000 heeft de Commissie aangegeven dat voor de periode 2000-2006 1 miljard ecu per jaar voor deze vorm van steunverlening zou worden toegekend.

7.2 Uitsplitsing per onderdeel

De begrotingsautoriteit bepaalt, met inachtneming van de nog vast te stellen financiële vooruitzichten voor 2000-2006, hoeveel per jaar aan middelen beschikbaar zal zijn voor de structurele pretoetredingssteun voor de periode 2000-2006.

7.3 Onder deel B van de begroting vallende administratieve uitgaven voor studies, deskundigen e.d.

Een klein deel van de middelen voor PTIS zal bestemd zijn voor voorbereidende studies inzake de subsidiabele maatregelen en voor technische bijstand. Daarbij moet een duidelijk verband tussen de gesubsidieerde maatregelen en de uit het PTIS gefinancierde projecten worden aangetoond. De technische bijstand zal er vooral op gericht zijn de hoge kwaliteit van de projecten, ook wat beheer en uitvoering betreft, te garanderen. Hieronder vallen ook de voorbereidende werkzaamheden (haalbaarheidsstudies) en de regelingen voor de beoordeling vooraf, het toezicht, de controle en de evaluatie van de maatregelen.

Afhankelijk van de resultaten die nu met de STAP-faciliteit in het kader van het Phare-programma worden geboekt, zou een deel van de middelen kunnen worden gebruikt voor de financiering van contracten die de Commissie voor de duur van de programma's zal sluiten om, in het belang van zowel de Commissie als de begunstigde landen, technische bijstand te leveren en de desbetreffende administratieve kosten te dekken.

In totaal zullen de uitgaven voor op initiatief van de Commissie verrichte studies en verleende technische bijstand ten hoogste 2 % van de totale financiering uit het PTIS bedragen.

8. **BEPALINGEN OM FRAUDE TEGEN TE GAAN EN RESULTATEN VAN DE TOEPASSING ERVAN**

Overeenkomstig het Financieel Reglement van toepassing op de algemene begroting der Europese Gemeenschappen doet de Commissie uitgaven uit het PTIS op basis van een door de Commissie en het begunstigde land op te stellen financieringsmemorandum. Dit financieringsmemorandum bevat bepalingen inzake het beheer van en de controle op de uitgaven uit het PTIS en de vermindering, schorsing of intrekking van de bijstand ingeval de uitvoering van een maatregel de toegekende bijstand niet of slechts voor een deel rechtvaardigt.

9. **ELEMENTEN VAN DE KOSTEN/BATENANALYSE**

9.1 Specifieke en kwantificeerbare doelstellingen, doelgroep

In artikel 1 van het voorstel voor een verordening zijn de doelstellingen van het PTIS vastgesteld:

De communautaire bijstand uit het PTIS draagt bij tot het bereiken van de doelstellingen die voor elke kandidaat-lidstaat in het Partnerschap voor de toetreding zijn vastgesteld, en tot de uitvoering van daartoe opgestelde nationale programma's ter verbetering van het milieu en van de vervoersinfrastructuurnetwerken.

In artikel 2 is bepaald welke maatregelen voor bijstand in aanmerking komen:

- a) milieumaatregelen die de begunstigde landen in staat stellen aan de eisen van de milieuwetgeving van de Gemeenschap te voldoen en de doelstellingen van het Partnerschap voor de toetreding te bereiken;
- b) maatregelen op het gebied van de vervoersinfrastructuur die duurzame mobiliteit bevorderen, en met name die welke projecten van gemeenschappelijk belang vormen, volgens de criteria van Beschikking 1692/96 van de Raad, en die welke de begunstigde landen in staat stellen de doelstellingen van het Partnerschap voor de toetreding te bereiken; deze maatregelen hebben onder meer tot doel de interconnectie en interoperabiliteit van de nationale netten onderling en met de transeuropese netwerken te bevorderen en die netten beter toegankelijk te maken.

De doelgroep omvat de autoriteiten en instanties in de kandidaat-lidstaten die bevoegd zijn voor investeringen in de vervoers- en milieu-infrastructuur. Welke instanties worden ingeschakeld, zal verschillen naar kandidaat-lidstaat. Toch zal het PTIS waarschijnlijk, overeenkomstig de gedecentraliseerde aanpak die de Commissie volgt voor de praktische uitvoering van de bijstandsverlening uit Phare voor de kandidaat-lidstaten, in elk land worden beheerd via een Nationaal Fonds, dat bij voorkeur onder het Ministerie van Financiën zal ressorteren. Voor zover het Financieel Reglement dit toestaat, zullen de kandidaat-lidstaten verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van de maatregelen in het kader van PTIS, onder toezicht van de Commissie.

9.2 Verantwoording van de maatregel, noodzaak van de steun van de Gemeenschap, keuze van de wijze van uitvoering

Volgens de beste ramingen die nu beschikbaar zijn, zullen de kosten van de overname van het hele communautaire acquis door de kandidaat-lidstaten overal aanzienlijk zullen zijn. In Agenda 2000 heeft de Commissie een reeks voorstellen gedaan om de pretoetredingsstrategie voor alle kandidaat-lidstaten te versterken. De strategie heeft algemeen tot doel een coherent geheel van maatregelen aan te reiken om deze landen op de toetreding tot de EU voor te bereiden en

- i) de verschillende vormen van door de Unie verstrekte hulp in te passen in één kader, de Partnerschappen voor de toetreding;
- ii) de kandidaat-lidstaten vertrouwd te maken met het beleid en de procedures van de Unie, door hun de mogelijkheid te geven aan communautaire programma's deel te nemen.

Behalve steunverlening in het kader van het PHARE-programma en voor de landbouw stelt Agenda 2000 structurele bijstand ten bedrage van ongeveer 1 miljard ecu per jaar aan de Midden- en Oost-Europese landen voor. Deze steun zou hoofdzakelijk gericht zijn op de aanpassing van die landen aan de communautaire normen op het gebied van de infrastructuur.

Gezien de omvang van de voorgestelde financiële middelen moet men bij het bepalen van de werkingssfeer van het nieuwe instrument bijzonder selectief te werk gaan. Op grond van de ervaring die met de infrastructuurbehoeften van de nieuwe Duitse Länder is opgedaan, en steunend op haar adviezen over de toetredingsaanvragen, stelt de Commissie voor uitsluitend milieu- en vervoersprojecten uit het nieuwe instrument te financieren.

De kandidaat-lidstaten kampen over het geheel genomen met meer acute milieuproblemen dan de huidige EU-landen, met name wat water- en luchtverontreiniging en afvalbeheer betreft. Om aan het acquis te voldoen zou voor meer dan 100 miljard ecu aan investeringen nodig kunnen zijn.

In Agenda 2000 wordt gewezen op de dringende noodzaak om de vervoersinfrastructuur in de kandidaat-lidstaten uit te bouwen en te verbeteren, alsmede de noodzakelijke nieuwe verbindingen met de EU tot stand te brengen. Zonder deze investeringen dreigen zware verkeerscongestieproblemen te ontstaan die gevolgen zullen hebben voor het verkeer en het beleid in de Unie in het algemeen.

Investeringssteun in deze twee sectoren zou grote voordelen opleveren, zowel voor de kandidaat-lidstaten, omdat de kwaliteit van het bestaan erdoor zou worden verbeterd en de economische ontwikkeling bevorderd, als voor de EU-landen, vanwege de grensoverschrijdende effecten van de vervoers- en milieuproblemen.

Omdat de bedragen die de kandidaat-lidstaten voor milieu- en vervoersinfrastructuur nodig hebben zeer groot zijn in verhouding tot de openbare middelen, inclusief de middelen uit het PTIS, die waarschijnlijk voor de cofinanciering van projecten beschikbaar zullen zijn, is het belangrijk dat het PTIS zoveel mogelijk als strategische katalysator voor het geheel van benodigde investeringen fungeert, i.p.v. als instrument om op ad-hoc basis investeringen te subsidiëren. Ook Agenda 2000 bepleit een groter multiplicatoreffect van de structurele middelen via een ruimer gebruik van andere bijstandsvormen dan rechtstreekse subsidiëring. Meer in het bijzonder:

- moet van de schaarse openbare middelen een hefboomwerking uitgaan, met name door financiële middelen uit de particuliere sector aan te trekken;
- mag de bijstand uit het PTIS andere financieringsmogelijkheden, met inbegrip van plaatselijke financieringsbronnen en door de projecten zelf gegenereerde inkomsten, niet verdringen.

De Commissie zal met het PTIS een zo groot mogelijk multiplicatoreffect nastreven door meer een beroep te doen op financiering via leningen en participaties, vooral van de particuliere sector. Daarom moet het financieringsplan in de projectaanvragen gegevens bevatten over financiële middelen die de begunstigde tracht te verkrijgen uit andere financieringsbronnen, zoals de Europese Investeringsbank (EIB), inclusief de pretoetredingsfaciliteit daarvan, de Europese bank voor wederopbouw en ontwikkeling (EBWO) en de Wereldbank. De individuele projecten zullen samen met de EIB worden onderzocht, voordat de Commissie instemt met het financieringspakket.

Voornaamste onzekere elementen

De capaciteit van de organisaties die in de kandidaat-lidstaten voor de uitvoering van de maatregelen verantwoordelijk zullen zijn, de algemene economische toestand in deze landen en meer in het bijzonder het functioneren van het financiële systeem, en de bereidheid van de financiële markten om geld in de projecten te steken, zijn onzekere elementen die de cofinancieringsmogelijkheden van deze landen in ongunstige zin zouden kunnen beïnvloeden.

9.3 Toezicht op en evaluatie van de maatregel

Prestatie-indicatoren: de Commissie zal deze indicatoren samen met de kandidaat-lidstaat kiezen bij de voorafgaande beoordeling van de bijstandsaanvragen. In het verordeningsvoorstel is bepaald dat de Commissie na ontvangst van een bijstandsaanvraag een grondige beoordeling maakt voordat zij de maatregel goedkeurt. Daarbij worden de volgende criteria gehanteerd:

- de sociaal-economische voordelen van de maatregelen, inclusief de hefboomwerking om particuliere financiering aan te trekken; deze voordelen moeten evenredig zijn met de omvang van de aangewende middelen; voor de beoordeling wordt gebruik gemaakt van een kosten/baten-analyse;
- de regelingen die een efficiënt beheer van de maatregelen moeten garanderen;
- de regelingen die een efficiënt financieel beheer van de maatregelen moeten garanderen;
- de prioriteiten die in de Partnerschappen voor de toetreding zijn vastgesteld voor de sectoren waarvoor bijstand wordt verleend;
- de bijdrage die de maatregelen kunnen leveren tot de uitvoering van het milieubeleid van de Gemeenschap;
- de bijdrage van de maatregelen wat de trans-Europese netwerken en het gemeenschappelijk vervoerbeleid betreft;
- het bereiken van een passend evenwicht tussen milieumaatregelen en maatregelen op het gebied van vervoersinfrastructuur.

Geplande evaluatiemethoden en -frequentie

Naast de bovengenoemde voorafgaande beoordeling zullen de Commissie en de kandidaat-lidstaten evaluaties achteraf maken van uit het PTIS gefinancierde maatregelen. Voorts moet over elke maatregel een jaarlijks voortgangsverslag aan de Commissie worden voorgelegd.

9.4 Samenhang met de financiële programmering

De voorgestelde bijstandverlening beantwoordt aan de algemene communautaire doelstelling van economische en sociale cohesie, als gedefinieerd in de artikelen 130A en 130D van het Verdrag.

10. HUISHOUDELIJKE UITGAVEN

10.1 Uitbreiding van het personeelsbestand van de Commissie

Of het personeelsbestand moet worden uitgebreid en in welke mate, kan nu nog niet worden berekend. In sommige kandidaat-lidstaten zal mogelijk het personeel van de delegaties van de Commissie moeten worden uitgebreid om de gedecentraliseerde uitvoering van de bijstandsverlening via PTIS mogelijk te maken.

Welke bedragen aan huishoudelijke kredieten werkelijk zullen worden vrijgemaakt, zal evenwel afhangen van de beslissing die de Commissie elk jaar over de toekenning van de middelen neemt, rekening houdend met het aantal personeelsleden en de extra bedragen die de begrotingsautoriteit toewijst.

ISSN 0254-1513

COM(98) 138 def.

DOCUMENTEN

NL

06 01 11 14

Catalogusnummer : CB-CO-98-185-NL-C

ISBN 92-78-32425-6

Bureau voor officiële publikaties der Europese Gemeenschappen

L-2985 Luxemburg